Hukuk Bölümü 2009/117 E. , 2010/99 K.

- TAHSIL HARCININ TAHSILINE ILIŞKIN IŞLEMIN IPTALI ILE HARÇ TUTARININ IADESI ISTEMIYLE AÇILAN DAVANIN ADLİ YARGI YERİNDE ÇÖZÜMLENMESI

  - İCRA VE İFLAS KANUNU (2004) Madde 16

"İçtihat Metni"

Davacı : T.İ. Bankası A.Ş. Kızılay Şubesi

Vekilleri : Av. F.K., Av. G.D.

Davalı : Ankara Valiliği Defterdarlık Muhasebe Müdürlüğü

O L A Y : Davacı vekilleri, Şubelerinin kredi borçlularından Z.B. hakkında, söz konusu kredi borçlarının ödenmemesi üzerine Ankara 22. İcra Müdürlüğü'nün 2007/1413 Esas sayılı dosyası üzerinden yürütülen ipoteğin paraya çevrilmesi yoluyla icra takibi sonucu; Bankalarına ipotekli taşınmazın, 115.000.-YTL bedelle kredi alacaklarına mahsuben Bankalarına ihale edildiğini; bu ihale ile ilgili olarak % 9 oranında 9.679,30.TL tahsil harcının Bankalarınca, icra dairesi aracılığı ile davalı idareye yatırıldığını; ancak bu Tahsil Harcının taraflarına iadesinin gerektiğini; Harçlar Kanununun 123. maddesinde, bankaların kullandırılacak kredilerin temini ve bunların teminatları ile geri ödenmelerine ilişkin işlemlerinin harca tabi tutulmayacağının hükme bağlanmış olduğunu; bu konuda açılan davalarda; Vergi Mahkemelerinin kararları ile icra harcının, Bankalarına iadesine karar verilmiş bulunduğunu ifade ederek, sonuçta; Bankalarınca kullandırılan kredilerin ödenmemesi nedeniyle teminata alınan taşınmazın icra nezdinde yapılan ihalede alacağa mahsuben Bankalarına satılması ile ilgili olarak ödenen 9.679,30. -YTL Tahsil Harcının tahsiline ilişkin idari işlemin iptali ile söz konusu tutarın taraflarına iadesine karar verilmesi istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

Davalı İdarenin birinci savunma dilekçesinde; 2004 sayılı İcra İflas Kanunun Şikayet ve Şartlar başlıklı 16 ncı maddesinde, "Kanunun hallini mahkemeye bıraktığı hususlar müstesna olmak üzere İcra ve İflas dairelerinin yaptığı muameleler hakkında kanuna muhalif olmasından veya hadiseye uygun bulunmamasından dolayı icra mahkemesine şikayet olunabilir. Şikayet bu muamelelerin öğrenildiği tarihten yedi gün içinde yapılır. / Bir hakkın yerine getirilmemesinden veya sebepsiz sürüncemede bırakılmasından dolayı her zaman şikayet olunabilir. " ; 18 inci maddesinde ise, "İcra mahkemesine arz edilen hususlarda basit yargılama usulü uygulanır. / Şu kadar ki, talep ve cevaplar dilekçe ile olabileceği gibi tetkik merciine ifade zaptettirmek suretiyle de olur. / Aksine hüküm bulunmayan hallerde icra mahkemesi, şikayet konusu işlemi yapan icra dairesinin açıklama yapmasına ve duruşma yapılmasına gerek olup olmadığını takdir eder; duruşma yapılmasını uygun gördüğü takdirde ilgilileri en kısa zamanda duruşmaya çağırır ve gelmeseler bile gereken kararı verir. Duruşma yapılmayan işlerde icra mahkemesi, işin kendisine geldiği tarihten itibaren en geç on gün içinde kararını verir. Duruşmalar. Ancak zorunluluk halinde ve otuz günü geçmemek üzere ertelenebilir. " hükümleri gereğince, İcra İflas Dairelerinin Yasaya aykırı işlemlerinden dolayı başvurulacak yargı organının yalnızca yargı mahkemeleri olduğu; icra dairelerinin işlemlerinden dolayı vergi mahkemelerinde dava açılamayacağı; dava konusu edilen olayda, yargı harcını alan veya kesenin Ankara 22. İcra Müdürlüğü olduğu; dolayısıyla anılan Kanun gereğince, bu davanın konusunun Mahkemenin görev alanına girmediği ileri sürülerek, görev itirazında bulunulmuştur.

ANKARA 1. VERGİ MAHKEMESİ; 26.11.2008 gün ve E:2008/1067 sayı ile; 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanunun "Vergi Mahkemelerinin Görevleri" başlıklı 6'ıncı maddesinde; Vergi mahkemelerinin, a)Genel bütçeye, il özel idareleri, belediye ve köylere ait vergi, resim ve harçlar ile benzeri mali yükümler ve bunların zam ve cezaları ile tarifelere ilişkin davaları, b) (a) bendindeki konularda 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun uygulanmasına ilişkin davaları çözümleyeceğinin hükme bağlandığı; 492 sayılı Harçlar Kanunun 5615 sayılı Kanunla değişik 123'üncü maddesinin 3'üncü fıkrasında; Esnaf ve Sanatkarlar Kredi ve Kefalet Kooperatifleri (Bu kooperatifler ile Kredi Garanti Fonu işletme ve Araştırma Anonim Şirketi tarafından bankalardan kullandırılacak krediler için verilecek kefaletler dahil) bankalar, yurt dışı kredi kuruluşları ve uluslararası kurumlarca kullandırılacak kredilerin temini ve bunların teminatları ile geri ödenmelerine ilişkin işlemlerin harca tabi tutulmayacağının düzenlenmiş olduğu; uyuşmazlık konusu, davacı kurum tarafından kullandırılan kredilerin geri ödenmesine ilişkin işlemler nedeniyle icra müdürlüklerinde tahsil edilen harç olduğundan, 2576 sayılı Kanunun 6'ncı maddesi uyarınca davanın görüm ve çözümünde vergi mahkemelerinin görevli bulunduğu gerekçesiyle; davalı Ankara İl Muhasebe Müdürlüğü'nün görev itirazının reddine, uyuşmazlığın çözümünde idari yargının görevli olduğuna karar vermiştir.

Davalı İdarenin olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılması yolundaki dilekçesi üzerine, dava dosyası Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmiştir.

YARGITAY CUMHURİYET BAŞSAVCISI; Davacı İş Bankası A.Ş. Kızılay Şubesinin, kredi borcunun ödenmemesi üzerine başvurulan ipoteğin paraya çevrilmesi yoluyla icra takibi sonucunda ipotekli taşınmazın kredi alacağına mahsuben davacı bankaya ihale edildiği ve ihale ile ilgili olarak %9 oranında tahsil harcının icra dairesi aracılığı ile davalı idarenin hesabına yatırılması nedeniyle 492 sayılı Harçlar Kanunu'nun 123. maddesindeki düzenlemeye dayanarak söz konusu tahsil harcının iptali ve iadesi için davalı idare aleyhine idari yargı yerinde iptal davası açtığı ve davalı idarenin görev itirazında bulunduğunun görüldüğü; konunun çözümü için uyuşmazlığın temelini oluşturan işlemin incelenmesinin gerektiği, dava konusu uyuşmazlığın; davacı banka tarafından kullandırılan kredinin geri ödenmesine ilişkin işlemler nedeniyle İcra Müdürlüğü tarafından tahsil edilen harçtan kaynaklandığı; 492 sayılı Harçlar Kanunu'nun 123. maddesinde "Anonim, eshamlı komandit ve limited şirketlerin kuruluş, sermaye artırımı, birleşme, devir, bölünme ve nev'i değişiklikleri nedeniyle yapılacak işlemler ile Esnaf ve Sanatkarlar Kredi ve Kefalet Kooperatifleri (Bu kooperatifler ile Kredi Garanti Fonu İşletme ve Araştırma Anonim Şirketi tarafından bankalardan kullandırılacak krediler için verilecek kefaletler dahil) bankalar, yurt dışı kredi kuruluşları ve uluslararası kurumlarca kullandırılacak kredilerin temini ve bunların teminatları ile geri ödenmelerine ilişkin işlemler bu Kanunda yazılı harçlardan müstesnadır." hükmünün yer aldığı; söz konusu düzenleme ile sermaye şirketlerinin kuruluş ve sermaye artırımı işlemleri kapsamında ticaret sicili, noter ve tapuda yapılacak işlemlerinin harçtan muaf tutulmasının sağlanmış olduğu, anılan maddede yapılan düzenleme ile ayrıca yurt içi ve yurt dışı kredi kuruluşları ile uluslararası kurumlarca kullandırılan krediler ve bunların teminatları ile ilgili noterde, tapuda ve diğer kuruluşlarda yapılacak bütün işlemlerin harca tabi tutulmamasının öngörülmekte olduğu; diğer taraftan, 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 16. maddesinde "Kanunun hallini mahkemeye bıraktığı hususlar müstesna olmak üzere İcra ve İflas dairelerinin yaptığı muameleler hakkında kanuna muhalif olmasından veya hadiseye uygun bulunmamasından dolayı icra mahkemesine şikayet olunabileceği" hükmü; anılan Kanun'un 17. maddesinde de "şikayet icra mahkemesince kabul edilirse şikayet olunan muamele ya bozulur, yahut düzeltilir", hükmü, 4. maddesinde de; "İcra ve iflas dairelerinin muamelelerine karşı yapılan şikayetlerle itirazların incelenmesi icra mahkemesi hakimi yahut kanun gereğince bu görev kendisine verilmiş olan hakim tarafından yapılır." hükmünün yer aldığı; uyuşmazlığa neden olan işlem, davacı bankadan tahsil harcı alınması işlemi olup, bu işlemin İcra Müdürlüğü tarafından

tesis edilmiş olduğu; dolayısıyla, söz konusu harcın tahsiline ilişkin İcra Müdürlüğü işleminin kanununa aykırı olduğunun ileri sürülmesi halinde, şikayet üzerine İcra Mahkemesinin, söz konusu icra dosyası üzerinde inceleme yaparak İcra Müdürlüğünün işleminin kanununa uygun olup olmadığı hususunda karar vereceği; aksi halde, başvuru harcı ve karar harcı gibi yargılama sırasında alınan harçlara ilişkin olarak adli mahkemelerce verilen kararların da yasaya uygun olup olmadığı hususunda denetimin vergi mahkemelerince yapılacağı şeklinde bir durumun ortaya çıkmasının söz konusu olacağı; adli yargılamanın bir parçasını oluşturan uyuşmazlığın İcra Müdürlüğünün tesis ettiği bir işlemden kaynaklanması nedeniyle bu işlemin yasaya uygun olup olmadığı hususunun adli yargı içinde çözümlenmesi gerektiğinin düşünüldüğü gerekçesiyle, 2247 sayılı Kanun'un 10. ve 13. maddeleri uyarınca adli yargı yararına olumlu görev uyuşmazlığı çıkarmış olup, görev konusunun incelenmesini Uyuşmazlık Mahkemesinden istemiştir.

Başkanlıkça, 2247 sayılı Yasanın 13. maddesine göre Danıştay Başsavcısı'nın da yazılı düşüncesi istenilmiştir.

DANIŞTAY BAŞSAVCISI; 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanunun "Vergi Mahkemelerinin Görevleri" başlıklı 6. maddesinde, Vergi Mahkemelerinin genel bütçeye, il özel idareleri, belediye ve köylere ait vergi, resim ve harçlar ile benzeri mali yükümler ve bunların zam ve cezaları ile tarifelere ilişkin davalarla, bu konularla ilgili olarak 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun uygulanmasına ilişkin davaları ve diğer kanunlarla verilen işleri çözümleyeceğinin hükme bağlanmış olduğu; 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun "İdari Dava Türleri ve İdari Yargı Yetkisinin Sınırı" başlıklı 2. maddesinin 1/a bendinde, idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan davaların iptal davaları olduklarının belirtilmiş bulunduğu; idari işlemin ise, idari makamların kamu gücü kullanarak ve idari usuller uygulamak suretiyle idare işlevine ilişkin olarak yaptıkları, çeşitli hak ve yükümlülükler doğuran, doğrudan uygulanabilen, kesin ve yürütülmesi zorunlu, tek yanlı irade açıklaması olduğu; harçların da, kamu hizmetlerinden yararlananların, hizmetin maliyetine bir ölçüde katılmak üzere kanuna dayalı olarak katılmak zorunda oldukları kamusal mükellefiyet olduğu; 492 sayılı Harçlar Kanununun 2 nci maddesinde, yargı işlemlerinden bu kanuna bağlı (1) sayılı tarifede yazılı olanların yargı harcına tabi olduğu, 11 inci maddesinde, genel olarak yargı harçlarını, davayı açan veya harca mevzu olan işlemin yapılmasını isteyen kişilerin ödemekle mükellef oldukları, 26 ncı maddesinde, yargı harçlarının, harca konu olan işlemleri yapan mahkeme veya daire tarafından alınacağı, 28 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde, icra takiplerinde tahsil harcının alacağın ödenmesi sırasında, ödeme yapılmayan hallerde harç alacağının doğması tarihinden itibaren 15 gün içinde ödeneceği, "Paraların Bankalara ve Mal sandıklarına Yatırılması" başlıklı 36 ncı maddesinde, mahkemeler, hakimler, C. savcıları ve icra iflas daireleri tarafından adli ve idari işlemlerle takip işlemlerinden dolayı herhangi bir sebeple alınmış olan paraların bankaya yatırılması halinde bu paralara ait faiz ve sair menfaatlerin Devlete ait olduğu, 37 nci maddesinde de, bu kanunda ödeme zamanı gösterilen harçlardan süresinde ödenmeyenlerin, ilgili mahkeme ve daireler tarafından sürenin sonundan itibaren onbeş gün içinde bir yazı ile o yerin vergi dairesine bildirileceği ve harçların vergi dairesince tahsil olunacağının hükme bağlanmış olduğu; bu hükümlerin birlikte değerlendirilmesinden, tahsilatı yapan daire kim olursa olsun, söz konusu tahsil harcının, mükellefi tarafından Devlet tüzel kişiliği içinde yer alan malsandıkları yani mali idareler hesabına yatırıldığı, süresinde ödenmeyen harçların vergi dairesine bildirileceği ve vergi dairelerince tahsil edileceği açıkça anlaşıldığından, harçlarla ilgili işlemlerin vergi idareleri adına ve vergi idarelerine ait başlıklar taşıyan ödeme belgeleri düzenlenerek tahsil edildiği, dolayısıyla ödenen bu harçlar dolayısıyla ortaya çıkan uyuşmazlıklarda da muhatabın, adına tahsilat yapılan vergi idareleri olduğu ve olması gerektiğinin ortaya çıktığı; nitekim, olayda davacı banka tarafından kullandırılan kredinin ödenmemesi nedeniyle ipotekli taşınmazın icra yoluyla yapılan satışı sonucunda, icra dairesince kanunla kendisine verilen görev dolayısıyla 9.679.30 YTL tahsil harcının tahsili cihetine gidildiği, bu tahsilata ilişkin olarak düzenlenen Sayman Mutedemedi Alındısı isimli belgede "T.C. Ankara İl Muhasebe Md." başlığı altında bu idare adına tahsilatın, Ankara 22. İcra (Gayrimenkul Satış İcra Müdürlüğü) tarafından yapıldığı ve bu tahsilat nedeniyle açılan davada, davalı mevkiinde harcın hesabına yatırıldığı Ankara İl Muhasebe Müdürlüğünün gösterildiği ve davanın Ankara Vergi Mahkemesinde açıldığının görülmekte olduğu; bütün bu açıklamalardan çıkan sonucun şu olduğu; uyuşmazlığın konusunun, yapılan bir kamu hizmetinin karşılığı olarak Devletin yasal düzenleme ile aldığı harç olduğu, bu harcın, tek yanlı irade ile kamu gücü kullanılarak ve idari usullere göre harcın sahibi olan Devlet tüzelkişiliği içinde yer alan mali idareler (Bu idareler, mal müdürlüğü, vergi dairesi başkanlığı, defterdarlık, valilik vb. olabilir) adına düzenlenen belgelerle ancak olayda olduğu gibi icra müdürlüğünce tahsil edilmiş ve il Muhasebe Müdürlüğü hesabına intikal ettirilmiş bulunduğu, burada tahsilat işleminin mali idarenin bir işlemi olduğu; Yasanın verdiği görev nedeniyle harcın icra müdürlüğü tarafından tahsil edilmiş olmasının, işlemin idari işlem olma niteliğini değiştirmeyeceği ve bu işleme karşı, icra iflas Kanunu uygulamalarından dolayı 2004 sayılı Yasanın 16. maddesinde öngörülmüş bulunan şikayet yolunun işletilmesinin söz konusu olamayacağı; zira, 2004 sayılı Yasanın 16 ncı maddesinde belirtilen şikayet yolunun, bu Kanunun hallini mahkemeye bıraktığı hususlar müstesna olmak üzere, icra ve iflas dairelerinin yaptığı muameleler hakkında kanuna muhalif olmasından veya hadiseye uygun bulunmamasından dolayı tanınmış olmakla 2004 sayılı Yasa hükümlerinin uygulanmasıyla sınırlı tutulmuş olup, yasa gereği yerine getirilen harç tahsili görevinin İcra İflas Kanununun uygulanmasıyla bir ilgisinin bulunmadığı; kaldı ki, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun, "Kanunun Şümulü" başlıklı 1 inci maddesinde, bu Kanun hükümlerinin, ikinci maddede yazılı olanlar dışında genel bütçeye giren vergi, resim ve harçlar ile il özel idarelerine ve belediyelere ait vergi, resim ve harçlar hakkında uygulanacağı açıkça belirtilmiş, vergi hatalarında düzeltme ve reddiyatın hangi hallerde ve hangi usullerle yapılacağının 116 ncı ve devamı maddelerinde açıklanmış bulunduğu; bu durumda, uyuşmazlık konusu tahsil harcının, idarenin tek yanlı olarak ve kamu gücü kullanarak kamu hizmetinden yararlanma karşılığında, bu hizmetten yararlanan davacı banka tarafından ödenmesi ve söz konusu harcın, 492 sayılı Harçlar Kanununun ilgili maddelerinde belirtilen hükümler uyarınca, hazine adına ilgili vergi daireleri, muhasebe müdürlükleri, mal müdürlükleri hesabına yatırılmak üzere sorumlu sıfatıyla tahsil edilmesi karşısında, tahsil işleminin iptali ve ödenen tahsil harcının iadesi istemiyle açılan davanın, görüm ve çözümünde 2577 sayılı Yasanın 2 nci ve 2576 sayılı Kanunun 6. maddesi uyarınca idari yargı manzumesi içerisinde yer alan vergi mahkemesinin görevli olduğu sonucuna varılmış olduğu; açıklanan nedenlerle, 2247 sayılı Kanunun 13.maddesi uyarınca yapılan başvurunun kabulüne hukuken olanak bulunmadığı yolunda yazılı düşünce vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mustafa KICALIOĞLU, Mahmut BİLGEN, Habibe ÜNAL, Ayper GÖKTUNA, Muhittin KARATOPRAK ve Coşkun GÜNGÖR'ün katılımlarıyla yapılan 03.05.2010 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME : Başvuru yazısı ve dava dosyası üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi gereğince yapılan incelemeye göre, davalı idarenin anılan Yasa'nın 10/2 maddesinde öngörülen yönteme uygun olarak yaptığı görev itirazının reddedilmesi ve 12/1. maddede belirtilen süre içinde başvuruda bulunması üzerine Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığınca, 10. maddede öngörülen biçimde olumlu görev uyuşmazlığı çıkarıldığı anlaşılmaktadır. Usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ : Raportör-Hakim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Dr. İlknur ALTUNTAŞ'ın davada adli yargının, Danıştay Savcısı Mehmet AKKAYA'nın ise davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ :

Dava, davacı banka tarafından kullandırılan kredinin ödenmemesi nedeniyle, teminata alınan taşınmazın icra yoluyla satın alınması üzerine, icra dairesi aracılığı ile ödenen tahsil harcının tahsiline ilişkin işlemin iptali ile harç tutarının iadesi istemiyle açılmıştır.

Harç; kanunda yazılı belirli mercilerin, kanuna dayanarak yaptıkları belirli işlemler için, ilgililerin yine kanunda yazılı tarifelere göre yerine getirmek zorunda bulundukları mali bir yükümlülüktür.

17.7.1964 tarih ve 11756 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 2.7.1964 tarih, 492 sayılı Harçlar Kanunu'nun gerekçesinde harçların; mahiyetleri bakımından teorik olarak kamu alacağı kategorisini teşkil ettikleri belirtildikten sonra harcı doğuran olayın, yapılan bir kamu hizmeti olduğuna işaret edilmiş; ancak, bir hizmetin harç konusu olabilmesi için; kişinin bir kamu müessesinden faydalanması, kişiye kamu eliyle özel bir yarar sağlanması, kamu idaresinin kişinin bir işiyle uğraşması yani ferde bir hizmet vermesinin gerektiği; bu esaslara göre harcın, kişilerin özel menfaatlerine ilişkin olarak kamu müesseseleri ve hizmetlerinden faydalanmaları karşılığında yaptıkları ödemeler olduğu ifade edilmiştir

Dava konusu icra harçları öğretide; Devletin, icra hukukundaki faaliyetine karşılık aldığı para olarak tanımlanmış; İcra ve İflas Harçları 492 Sayılı Harçlar Kanununun birinci kısmında, yargı harçları bölümünde, 2-37.maddelerde düzenlenmiş; 19.6.1932 tarih ve 2128 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 2004 Sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 15. maddesinin birinci fıkrasında; "İcra ve iflas harçlarını kanun tayin eder. Kanunda hilafı yazılı değilse, bütün harç ve masraflar borçluya ait olup neticede ayrıca hüküm ve takibe hacet kalmaksızın tahsil olunur." denilmiştir.

492 sayılı yasaya bağlı (1) sayılı tarifenin yargı harçları kısmının (B/1) bölümünde düzenlenmiş bulunan "İcra harçları"; icra takibi sırasında ve takibin niteliğine göre başvurma harcı, peşin harç, icra tahsil harcı ve yerine getirme harcı olarak düzenlenmiştir. Aynı Yasanın, "Nispi Harçlarda Ödeme Zamanı" başlığını taşıyan 28.maddesinin (b) bendinde de; "(1) sayılı tarifede yazılı nispi harçlar aşağıdaki zamanlarda ödenir. (…)b)İcra Tahsil Harcı, İcra takiplerinde Tahsil Harcı alacağın ödenmesi sırasında, ödeme yapılmayan hallerde harç alacağının doğması tarihinden itibaren 15 gün içinde ödenir./ Harç alacağı icranın yerine getirilmesiyle doğar. Konunun değeri üzerinden alınacak İflas Harçlarında da bu bent hükümleri uygulanır." denilmiş; 29.maddesinde ise, peşin harçların, takip sonunda alınacak asıl harca mahsup olunacağı belirtilmiştir.

Bir kamu hizmetinden dolayı harç alınabilmesi, bu hizmetin kanunla belirlenmesine ve bu hususla ilgili harç alınmasına ilişkin düzenlemelerin de, kanunda yer almasına bağlıdır. Nitekim T.C. Anayasası'nın 73.maddesinde; "Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülükler kanunla konulur, değiştirilir veya kaldırılır." hükmünü içermektedir.

Medeni Usul Hukukunda olduğu gibi, İcra Hukukunda da harç ve giderlerin sonuçta haksız çıkan tarafa yükletildiği; bununla birlikte, bu işlemlerin hiçbir vakit kendiliğinden oluşmadığı; harç konusu işlemin yapılmasını isteyen veya tutumu, davranışı ile böyle bir işleme yol açan bir ilgilinin varlığının, yani görevli merciin yapacağı işlemle gerçek veya tüzel kişi arasında bağlantı bulunmasının şart olduğu açıktır.

Bu açıklamalardan sonra, uyuşmazlık konusu incelendiğinde:

492 sayılı Harçlar Kanununun "Özel Kanunlardaki Hükümler" başlığını taşıyan 123. maddesinde, "(Değişik madde: 20/03/1981 - 2430/3 md.)

Özel kanunlarla harçtan muaf tutulan kişilerle, istisna edilen işlemlerden harç alınmaz.

Ancak, İş Kanununa tabi işçilerin ve çırakların iş mahkemelerindeki dava ve bu mahkemelerden almış oldukları ilamların takiplerinde harçtan muafiyet gündelikleri veya aylık ücretleri 16 yaşını doldurmuş işçiler için belirlenen asgarî ücreti geçmeyen işçiler ve çıraklar hakkında uygulanır.

(Değişik fıkra: 25/12/2003 - 5035 S.K./31. md.) Anonim, eshamlı komandit ve limited şirketlerin kuruluş, sermaye artırımı, birleşme, devir, bölünme ve nev'i değişiklikleri nedeniyle yapılacak işlemler ile (Ek ibare: 28/03/2007-5615 S.K./15.mad) Esnaf ve Sanatkarlar Kredi ve Kefalet Kooperatifleri (Bu kooperatifler ile Kredi Garanti Fonu İşletme ve Araştırma Anonim Şirketi tarafından bankalardan kullandırılacak krediler için verilecek kefaletler dahil)* bankalar, yurt dışı kredi kuruluşları ve uluslararası kurumlarca kullandırılacak kredilerin temini ve bunların teminatları ile geri ödenmelerine ilişkin işlemler bu Kanunda yazılı harçlardan müstesnadır." hükmüne yer verilmiştir.

Öte yandan, 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunun "Şikayet ve Şartlar" başlıklı 16. maddesinde; "(Değişik madde: 03/07/1940 - 3890/1 md.) Kanunun hallini mahkemeye bıraktığı hususlar müstesna olmak üzere İcra ve İflas dairelerinin yaptığı muameleler hakkında kanuna muhalif olmasından veya hadiseye uygun bulunmamasından dolayı icra mahkemesine şikayet olunabilir. Şikayet bu muamelelerin öğrenildiği tarihten yedi gün içinde yapılır.

Bir hakkın yerine getirilmemesinden veya sebepsiz sürüncemede bırakılmasından dolayı her zaman şikayet olunabilir.";

"Şikayet üzerine yapılacak muameleler" başlıklı 17. maddesinde " Şikayet tetkik merciince, kabul edilirse şikayet olunan muamele ya bozulur, yahut düzeltilir.

Memurun sebepsiz yapmadığı veya geciktirdiği işlerin icrası emrolunur.";

"Yargılama usulleri" başlıklı 18. maddesinde "(Değişik: 18/2/1965 - 538/11 md.) Tetkik merciine arzedilen hususlarda basit yargılama usulü uygulanır.

Şu kadar ki, talep ve cevaplar dilekçe ile olabileceği gibi tetkik merciine ifade zaptettirmek suretiyle de olur.

(Değişik üçüncü fıkra: 17/7/2003-4949/4 md.) Aksine hüküm bulunmayan hâllerde tetkik mercii, şikâyet konusu işlemi yapan icra dairesinin açıklama yapmasına ve duruşma yapılmasına gerek olup olmadığını takdir eder; duruşma yapılmasını uygun gördüğü takdirde ilgilileri en kısa zamanda duruşmaya çağırır ve gelmeseler bile gereken kararı verir. Duruşma yapılmayan işlerde tetkik mercii, işin kendisine geldiği tarihten itibaren en geç on gün içinde kararını verir. Duruşmalar, ancak zorunluluk hâlinde ve otuz günü geçmemek üzere ertelenebilir.";

"Tetkik mercii" başlıklı 4. maddesinde de: "(Değişik: 3/7/1940 - 3890/1 md.)

(Değişik birinci fıkra: 17/7/2003-4949/1 md.) İcra ve iflâs dairelerinin muamelelerine karşı yapılan şikâyetlerle itirazların incelenmesi icra tetkik mercii hâkimi yahut kanun gereğince bu görev kendisine verilmiş olan hâkim tarafından yapılır. İş durumunun gerekli kıldığı yerlerde Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun olumlu görüşü ile Adalet Bakanlığınca icra tetkik merciinin birden fazla dairesi kurulabilir. Bu durumda icra tetkik mercii daireleri numaralandırılır. İcra tetkik merciinin birden fazla dairesi bulunan yerlerde iş dağılımı ve buna ilişkin esaslar, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca belirlenir. Her icra tetkik mercii

hâkimi, kendisine Adlî Yargı Adalet Komisyonu Başkanlığınca dönüşümlü olarak bağlanan icra ve iflâs dairelerinin muamelelerine yönelik şikâyetleri ve itirazları inceler, bu dairelerin gözetim ve denetimlerini yapar, idarî işlerine bakar.

İcra yetkisini haiz sulh mahkemelerinin muamelelerine karşı vuku bulacak şikayet ve itirazların tetkik mercii o mahkemenin hâkimidir."

denilmiştir.

Olayda, davacı Bankanın kredi borçlularından Z.B. hakkında, söz konusu kredi borçlarının ödenmemesi üzerine İcra Müdürlüğünce yürütülen ipoteğin paraya çevrilmesi yoluyla icra takibi sonucu; Bankalarına ipotekli taşınmazın, 115.000.-YTL bedelle kredi alacaklarına mahsuben davacı bankaya ihale edildiği; bu ihale ile ilgili olarak % 9 oranındaki tahsil harcının, icra dairesince kesilerek davalı idareye yatırıldığı; ancak davacı tarafın, söz konusu Tahsil Harcının taraflarına iadesinin gerektiği; Harçlar Kanununun 123. maddesinde, bankaların kullandırılacak kredilerin temini ve bunların teminatları ile geri ödenmelerine ilişkin işlemlerinin harca tabi tutulmayacağının hükme bağlanmış olduğu iddiasıyla; Bankalarınca kullandırılan kredilerin ödenmemesi nedeniyle teminata alınan taşınmazın icra nezdinde yapılan ihalede alacağa mahsuben Bankalarına satılması ile ilgili olarak ödenen 9.679,30. -YTL Tahsil harcının tahsiline ilişkin idari işlemin iptali ile söz konusu tutarın taraflarına iadesine karar verilmesi istemiyle dava açtığı anlaşılmıştır.

Bu durumda; 213 sayılı Vergi Usul Kanununun "Kanunun Şümulü" başlıklı 1. maddesinde, bu kanun hükümlerinin ikinci maddede yazılı olanlar dışında, genel bütçeye giren vergi, resim ve harçlar ile il özel idarelerine ve belediyelere ait vergi, resim ve harçlar hakkında uygulanacağı belirtilmiş, 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanunun "Vergi Mahkemelerinin Görevleri" başlıklı 6. maddesinde, Vergi Mahkemelerinin genel bütçeye, il özel idareleri, belediye ve köylere ait vergi, resim ve harçlar ile benzeri mali yükümler ve bunların zam ve cezaları ile tarifelere ilişkin davalarla, bu konularla ilgili olarak 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun uygulanmasına ilişkin davaları ve diğer kanunlarla verilen işleri çözümleyeceği hükmüne yer verilmiş ise de; İcra Müdürlüğü tarafından yürütülen takip sonucu tahsil harcı alınması işleminin, kanuna aykırılığı iddiasının şikayet yolu ile İcra Mahkemesinde çözümleneceği; Mahkemenin incelemeyi, söz konusu icra dosyası üzerinde yaparak, anılan işlemin Kanuna uygun olup olmadığı hususunda karar vereceği kuşkusuzdur. Adli yargılamanın bir parçasını oluşturan bu uyuşmazlığın, İcra Müdürlüğünün tesis ettiği bir işlemden kaynaklandığı gözetildiğinde, bu işlemin yasaya uygun olup olmadığının adli yargı yerince çözümlenmesinin gerektiği sonucuna varılmıştır.

Belirtilen nedenlerle, davanın görüm ve çözümünde adli yargı yeri görevli olduğundan, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığınca 2247 sayılı Yasa'nın 10. maddesine göre yapılan başvurunun kabulü ile Vergi Mahkemesi'nin görevlilik kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Ankara 1. Vergi Mahkemesi'nce verilen 26.11.2008 gün ve E:2008/1067 sayılı GÖREVLİLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 03.05.2010 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.